

GENÇ UZMANLAR

Genç psikolojik danışman adaylarının psikoloji yazıları

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Psikolojik Danışma
ve Rehberlik
Uygulama
ve Araştırma
Merkezi

Yayın tarihi 03.01.2023

TRANSAKSİYONEL ANALİZ

İbrahim BAYAM

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yüksek lisans öğrencisi

TRANSAKSİYONEL ANALİZ (TA) TERAPİSİ NEDİR?

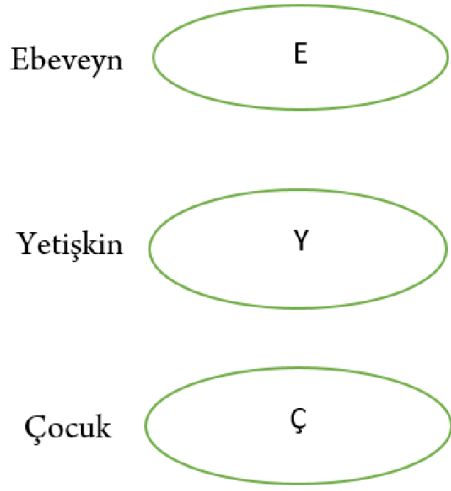
Transaksiyonel Analiz (TA) ve Ego Durumları

Transaksiyonel analiz (işlemsel çözümleme) psikik işleyişin ve sosyal davranışın, ego durumları olarak adlandırılabilir zihin durumlarıyla ilişkili olduğu gözlemine dayanmaktadır ([Berne, 1996; s.154](#)). TA, hangi *ego durumunun* transaksiyonel uyarıcıyı uyguladığını ve transaksiyonel yanıtı yürüttüğünü tespit etmekle ilgilidir ([Berne, 1964; s.29](#)). Eric Berne (1910-1970) kişiliğin temel yapısı olarak gördüğü ego durumlarını (çocuk, ebeveyn ve yetişkin ego) birbirine değen üç daire ile sembolize etmiştir (bkz. Şekil 1). TA, bir kişilik, çocuk gelişimi, psikopatoloji ve iletişim kuramı olmasının yanı sıra bireyler arasındaki ilişkilerin analiz edilmesine odaklanan geniş bir yelpazeye sahiptir ([Tudor ve Summers, 2014; s.20](#)).

Aile üyeleri arasındaki ilişkiler sisteminde çok önemli bir yeri olan TA'yı anlamının odak noktası ego durumu olup bireylerle ne şekilde ilişki kurulacağı ve hangi rollerde yetişkinlikte nasıl davranılacağı bakımından çok önemlidir ([Strzelczyk, 2015; s.27](#)). Yetişkin bireyin ego durumlarından yararlanma yeteneğini geliştirmesine olabildiğince yardımcı olmak TA'nın temel hedeflerindedir ([Thiagarajan ve McKimm, 2019; s.601](#)). Zhang ve Wang'a göre ([2018, s.106](#)) TA, esasında yaşamın önemli bir kısmının kişiler arası değiş tokuş ve etkileşimlere dayalı olduğu düşüncesini baz alan bir kuramdır. Transaksiyonel analiz, belirli bir işlem ile işlem dizisi sırasında bireyde hangi özel ego durumunun ön plana çıktığını, bireyin iletişimdeki algılarına ilişkin doğru ve yanlış anlamaların tespitini irdeler ([Berne, 1958; s.736](#)). İletişimdeki bireyin her üç ego durumunun hedeflenmesi ve bireyin olduğu gibi kabul edilmesi, içten saygının gösterilmesi anlamına gelmektedir ve bireyin kendini olduğu gibi kabul etmesi açısından bir davet niteliği taşımaktadır ([McKimm Forrest, 2010; s.262](#)).

TA terapisinde farklı ego durumları sıklıkla belirli özellikler ve davranışlarla ilintilidir ([Williams, K. ; Williams J., 1980; s.122](#)). Ego durumları, baskıcı bireylerle karşısındaki bireyin kendi yanıtlarının kodunu çözmesini sağlamaktadır. Örneğin, patronun "erken gel" anlamındaki mesajları değişik şekillerde iletebilir ve farklı ego durumlarından kaynaklanabilir. Ebeveyn mesajı kontrollü ve cezalandırıcı; çocuk mesajı, muhtaç ve mızumsuz; yetişkin mesajı ise gerçekçi ve hoşgörülüdür ([Hall, 2019; s.35](#)). TA kuramcılarına göre çocuk ego durumu; bireyin çocukluk duyguları doğrultusunda yaşadığı olaylara ilişkin duygusal tepkiye yönelik tutum; yetişkin ego durumu, belirli olayların nedenlerinin ve olası sonuçlarının akılcı bir değerlendirmesi; ebeveyn ego durumu, çoğunlukla bireyin, ebeveyninin davranışlarından

öğrendiği kalıplardır (Zernov vd., 2019; s.38). Çocuk, yetişkin ve ebeveyn ego durumları düşünce, duygu ve davranışlar açısından şekil 2’de belirtilmiştir.

Ego durumları, bireyin kişisel gelişimi ile yaşam öyküsünü yansıtmaktadır ve bireysel bir referans doğrultusunda ego durumları, kişiliğin yapısını temsil etmektedir. Ego durumu işlevleri, bu yapının nasıl ifade edilebileceğine dair kalıpları anlamlandırmaktadır (Vos ve Rijn, 2021; s.164). İç dünyamız ve ilişki dünyamızın apayrı bir unsur olduğu söylenememekle birlikte, bunlar hem birbirlerinin hem de yaşantılarımızın tamamlayıcı parçalarını oluşturmaktadır (Tangolo ve Massi, 2018; s.211). Bu doğrultuda ego durumlarının, kişiliğin oluşmasında ve bireylerle kurulan iletişimde çok önemli bir role sahip olduğu söylenebilir.

Şekil 1. Ego Durumları (Solomon, 2003;s. 15)

Şekil 2. Transaksiyonel analizde ego durumları (Businessballs, t.y.)

TA Kapsamında Uygulamalar

Son 40 yılda Berne'nin teorisi, danışmanlık, eğitim, örgütsel gelişim ve psikoterapi uygulamalarını içerecek şekilde gelişmiştir (Itaaworld, t.y.). Uygulamalar TA yaklaşımı doğrultusunda ele alınmıştır.

Tablo 1. Uygulamaların TA Kuramı Çerçevesinde İncelenmesi

Uygulamalar	Uygulayıcılar
Danışmanlık Uzmanlığı	Sosyal refah, sağlık hizmetleri, çok kültürlü çalışma ve insani faaliyetler, önleme ve arabuluculuk çalışmaları gibi çeşitli bağlamlarda çalışan profesyoneller tarafından uygulanır.
Eğitimsel İşlemsel Analizi	Eğitim merkezlerinde, anaokullarında, ilkokullarda, liselerde, üniversitelerde; öğretmenler ile eğitimcilerin aileleri, toplum içindeki gelişimleri destekleyen uygulayıcılar tarafından kullanılır.
Organizasyonel İşlem Analistleri	Bir kurumun gelişimsel süreçlerini, zorluklarını ve işlevsiz davranışlarını değerlendirmek için işlemsel analiz kavramları ile tekniklerinden yararlanan uygulayıcılar tarafından gerçekleştirilir.
Psikoterapistler	Danışanların kendilerini sınırlayan kalıpları tanımlamaları, kendilerini gerçekleştirme ve iyileştirme kapasitelerini kolaylaştırmaları için uygulayıcılar tarafından yürütülür.

(Kaynak: Itaaworld, t.y.)

Transaksiyonlar

Nitelikli bir TA terapisi, bir dizi farklı kuramı, geleneği ve uygulamalardaki dikkate değer farklılıkları kapsayacak şekilde karşımıza çıkmıştır (Tudor, 2010; s.273). Eric Bern (1964, s.29) transaksiyonu, toplumsal ilişki birimi olarak ifade etmiştir. Kayalar (2002, s.270) transaksiyonu iki bireyin belirli ego durumları arasında meydana gelen, bir uyarıcı ve bir tepkiden oluşan iletişim birimi olarak tanımlamıştır.

Tablo 2. Transaksiyonlar

Transaksiyon Türleri	Açıklama
Tamamlayıcı Transaksiyonlar	Uyarıcıdan beklenen yanıtın alındığı transaksiyonlardır. Dolayısıyla verilen tepki beklenen ve uygun yanıtır (Akkoyun, 1995; s. 32).
Kapalı (Çapraz) Transaksiyonlar	İleti gönderilen ego durumundan değil, başka bir ego durumundan tepki alınır ve bu durumda iletişimde sekteye uğranmaktadır (Gültekin ve Voltan-Acar, 2004; s.36). Uyarıcının yetişkinden yetişkine ve yanıtın çocuktan ebeveyne olduğu özel çapraz işlem türü, sosyal hayatta olduğu gibi evlilik ve iş hayatında da büyük olasılıkla en yaygın görülen yanlış anlaşılmanın sebebidir (Berne, 1958).
Gizli Transaksiyonlar	Bireyin aynı anda hem psikolojik hem de sosyal boyuttaki farklı ego durumlarına ileti göndermesi ya da farklı ego durumlarından geri dönüt almasıdır. Bu tür transaksiyonlarda gönderilen iletilerin içeriğinde gizli bir alt anlam yer almaktadır (Karababa, 2016; s.56).

Raket ve Otantik Duygular

Raket duygular, gerçek anlamda olan şeylerin yer değiştirmesi anlamına gelmektedir. Gerçek duyguların özgürleştirici, iletişimsel ve yeterli anlamları ile karşılaştırıldığında basmakalıp, yineleyici olarak kabul edilirler (Johnsson, 2011; s.12). Raketler, geçmişte okşanan başka bir deyişle izin verilen duyguların şematik hale getirilmiş tekrarlarıdır. Gerçek bir his ortaya çıkmak üzere olduğunda her seferinde belirtilirler (English, 1972;s. 23). Bireylerin izin verilen duygular ile örttükleri otantik duygularının yerine geçen duygular raket duygulardır. *Otantik duygular* ise öfke, üzüntü, korku ve mutluluktur (Zümbül, 2021; s.64).

Temas İletileri-Vuruşlar (Strokes)

Vuruşlar pozitif veya negatif olmasıyla birlikte birçok birey olumlu vuruşları olumsuz olanlardan daha çok tercih eder. Örneğin, "Seni seviyorum"u duymak "Senden nefret ediyorum"u duymaktan daha iyi hissettirecektir ancak; çocuklar olumlu vuruşlar elde edemediğinde olumsuz vuruşları elde etmek için çabalayacaklardır (Solomon, 2003; s.19). TA'da önemli kavramlardan biri, canlılar arası *temas iletisi*, başka bir deyişle *okşanma* gereksinimidir. Temel gereksinimlerimiz arasında fark edilmek, kabul görmek, sevilme ve beğeni toplamak buna örnektir (TA, t.y.). Transaksiyonların bireyde özel işlevi olan farklı sistemlerden kaynaklandığı görülebilir (Steiner, 2003; s.180).

Yaşam Senaryosu

Yaşam senaryosu, yaşamın ilk dönemlerinde ebeveyn eğitiminin ve alınan erken kararların bir neticesi olarak gelişmekte ve bu kararlar arasında yaşam senaryomuzda oynayacağımız temel psikolojik konum ile dramatik rolü belirlemek de yer almıştır (Corey, 2011; s.333). Berne, psikoterapide yaşam senaryosu konularının nasıl irdeleneceğini değinmemekle birlikte yaşam senaryoları ile ilgili kavram ve yöntemleri geliştirmeyi gelecek alan uzmanlarına bırakmıştır (Tosi, O'Reilly-Knapp, Napper, English ve Stuthridge, 2011; s.255).

Yaşam Pozisyonları

TA'daki merkezi kavramlardan *yaşam pozisyonları*, bireyin ve başkalarının değeriyle ilgili inançlarıdır. Dört yaşam pozisyonu vardır: "Ben OK (iyi) değilim - Sen OK'sin", "Ben OK değilim - Sen OK'sin", "Ben OK'im - Sen OK değilsin" ve "Ben OK'im-Sen OK değilsin" (Anne ve Boholst, 2021; s.1). Harris'e göre (2004, s.30) ilk üç pozisyon sözlü olmayan kararlar olup bunlar Piaget'in nedenselliğinin¹ temelinde de ele alınmış ifadelerdir.

Oyunlar (Games)

Oyunlar, gizli bir motivasyonla, yüzeysel olarak makul olan, yinelenen gizli işlemler dizisidir veya günlük hayatta kullanılan hile kelimesi ile ilgili bir dizi harekettir. Oyunların başlıca özellikleri: (1) Gizli niteliklerinin olması ve (2) eğlencelerdir (Berne,1964; s.48). Bir oyunun oynanabilmesi için, bireyin senaryolarının birbirini tamamlayan diğer oyuncuyla eşleşmesi gerekir. İnsanlar bunun devamında yaşam senaryosunu onaylayan duyguları elde etmek amacıyla oyunlarını oynarlar (Molesworth, Grigore ve Jenkins, 2017; s.6). Öngörülebilir sonuca götüren gizli işlemler, ikiden fazla ego durumunu içeren gizlenmiş bir mesaj gönderen kompleks etkileşimlerdir. Dışa vurduğunuzdan farklı bir şeyi başarmaya çalışıyorsanız, bu oyun oynuyorsunuz anlamına gelmektedir (Gujral ve Kaur, 2018; s.740). Berne (1964, s.69) oyunları; yaşam oyunları, evlilik oyunları, parti oyunları, cinsel oyunlar, yeraltı oyunları, profesyoneller için danışmanlık odası oyunları ve iyi oyunlar olarak sınıflandırmıştır.

---

¹ Nedensellik ilkesi, gerçeğe uyan işlemlerin gerçek olana ait olmasını, dolayısıyla gerçekliğin işlem-yöneticilerden meydana gelmesini gerektirir (Piaget, 1982; s.42).

Zamanın Yapılandırılması-Kontrat

TA, sözleşmeye dayalı bir psikoterapi olup *kontrat*, terapötik yolculuğun her aşamasının terapist ve danışan arasında tartışılması ve üzerinde anlaşmaya varılması anlamına gelmektedir ([Mazzetti, 2010a; s.23](#)). Kontrat, psikolojik danışmanın ve danışanın süreci yönetebilmesine, başarılı veya eksik kalan yönlerin tespit edilmesine katkı sağladığı gibi ayrıca kontratlarda net ve somut ifadelerin bulunması, danışana neyi, ne zaman ve nasıl yapacağına ilişkin yol haritası sunmaktadır ([Gültekin ve Voltan-Acar, 2004; s.36](#)). Kontratın en önemli fonksiyonu kapalı mesajları açık hale dönüştürmektir ve net bir kontratın yapılması psikolojik danışma sürecinde oynanabilecek psikolojik oyunları engellemektedir ([Akbağ, 2007; s.2](#)).

TRANSAKSİYONEL ANALİZ (TA) TERAPİSİ HANGİ ŞARTLARDA ORTAYA ÇIKMIŞTIR?

TA'nın ortaya çıkışı, tıptaki özne-nesne ilişkisi paradigmasının irdelenmeye başladığı bir zamanda gelmiştir ([Rotondo, 2020; s.237](#)). 1941'de psikanalist eğitime ve Paul Federn²'le çalışmaya başlayan Eric Berne, 1943'te psikiyatrist olarak Army Medical Corps'a katılıp burada psikiyatri ve psikanalize dair çok önemli notlar alarak daha sonraki yazılarının temelini inşa etmiştir ([Stewart ve Joines, 1987; s.283](#)). Berne'nin ego durumları yaklaşımının oluşmasında Paul Federn'in çalışmalarının etkisinin olduğu belirtilebilir.

1949 yılından itibaren TA'da, Eric Berne'nin sezgi üzerine çalışmaları grup terapisinde yeni bir yaklaşım diliyle açığa çıkarılmıştır ([Ömür ve Esgin, 2021; s.12](#)). Danışanın bilinçliliği, sorumluluğu, kendine haslığına yönelik arayış ile saygı, Berne'nin düşüncesinde dikkat çekmiş ve bu, işlemsel analiz ile fenomenolojik varoluşçu gelenek arasında önemli bir bağlantı sağlamıştır ([Tosi, 2008; s.120](#)). TA'nın büyük olasılıkla en önemli izleri, Freudcu bilinçdışı kavramlarına meydan okuyan Berne'nin 1949'dan itibaren sezgi ile ilgili altı makalesinin ilk beşinde yer almaktadır. 1964'te Berne ve çalışma arkadaşları Uluslararası İşlemsel Analiz Derneği'ni oluşturmaya karar vermiştir ([Ericberne, n.d.](#)). Bir insan etkileşimi ve iletişim modeli olan TA klinik, danışmanlık ve başka alanlarda yaygın hale gelmiştir ([McKimm ve Forest, 2010; s.261](#)).

TRANSAKSİYONEL ANALİZ (TA) TERAPİSİ HANGİ İHTİYACI KARŞILAMIŞTIR?

TA, şimdi ve burada ile ele alındığında şu ihtiyaçları karşılamaktadır: Öğretme, tedavi etme, sınır belirleme, izin verme, öğrenciyi bir problemle buluşturma, öğrencinin problemi çözüme kavuşturmasına destek olma, sınıf ortamında yararlı araçlar elde etme, eğlenme ve disiplin ([Frazier, 1971; s.20](#)). TA'nın spiritüel (ruhsal) boyutunu irdelleyen Sandle ([2019, s.102](#)) işlemsel analizin doğal bir maneviyat tarafından desteklendiğini; ancak bunun daha çok gizli olduğunu ifade etmektedir. TA, istenmedik bir davranışın olumlu ve yapıcı davranışa dönüştürülebildiği kendine has bir davranış değiştirme tekniğidir ([Parmar, Dashora, Baruah ve Punadiya, 2017; s.299](#)).

TA, bireylerin çocukluktan itibaren edindikleri yaşantılara ve önemsedikleri bireylerle olan ilişkilerinin niteliğine bakılarak bireyin gelişiminin değerlendirilmesinde kullanılır ([Strzelczyk, 2015; s.27](#)). TA'nın kendine has dili eğitim sürecine katkı sağlamakta ve bu dil gerçek hayattaki sıkıntıları yansıtan sosyal medyanın analizi için kullanılabilir (Wieczorek, 2019; s.91). Ayrıca TA aracılığıyla eski işlemsel gerçeklere yeni anlamlar yükleyen bir anlatı veya hikâye sunulur ([Summers ve Tudor, 2000; s.23](#)).

---

² 1871-1950 yılları arasında yaşayan Avusturyalı ve Amerikalı psikanalist Paul Federn, Berne'nin ego durumlarının teorik gelişiminin habercisi olan bilim insanıdır ([Heathcote, 2010; s.257](#)).

TA'da insan ilişkilerine oldukça önem verilmektedir ve bireylerin sağlıklı, olumlu ilişkilerini, olumsuz ve aşağılayıcı ilişkilerle değiştirmesi durumunda daha iyi olacağına inanılmaktadır ([Zhang ve Wang, 2018; s.106](#)). TA yaklaşımında mizaç ve çevre etkileşimlerinden farklı yollarla yararlanmanın gerekçesi, aile ortamında iyi bir özdenetim kaynağını güçlendirmek olarak ifade edilmektedir ([Wills ve Dishion, 2004; s. 77](#)). Akkoyun ([1995, s.7](#)) bireyin, bir beyin rahatsızlığına sahip olmadığı sürece yetişkin ego durumunu kullanabileceğini, çevresinde yaşananları anlayabileceğini, günlük ve kişisel problemlerinin üstesinden gelebileceğini belirtmektedir. Bireylerin stresle baş etmelerinin bakış açıları ve düşünme stilleri ile de ilişkili olduğu göz önünde bulundurulursa stresle baş etme stilleri, ego durumları aracılığıyla da analiz edilebilmektedir ([Akbağ ve Kulaksızoğlu, 2018; s.57](#)).

TA ilişkiye dair kararlılığı desteklemek için etkili bir yaklaşım olup çocuk yetiştirme alanında pratik uygulamaya elverişlidir. Davranışsal ve duygusal düzenlemeler, çocuklar ve gençler anladıklarını hissettiklerinde ve yaşamlarında çocuğun iç dünyasının özüne (davranışın görünmeyen yüzüne) bakabilen yetişkinler söz konusu olduğunda gerçekleşir ([Douglas,2018; s.5](#)). TA, *yaşam kurgusu* (yaşam örüntülerinin çocukluktaki kaynağı) kavramıyla, çocukluk stratejilerimiz bizi engellemesine dair sıkıntı veren sonuçlar doğursa bile bizim bunları erişkin yaşamımızda neden yinelemeyi sürdürdüğümüze dair bilgiler sunmaktadır ([Stewart ve Joines, 1987; s.3](#)). TA'nın amaçlarından biri, aile içindeki süreçleri, çoklu aile ilişkilerinde temsil etmek için bir çerçeve sunmaktır ([Schermerhorn ve Cummings, 2008; s.202](#)).

TA'nın Karşıladığı İhtiyaçların Film Analizleri Yoluyla İncelenmesi

Zengin'in ([2019, s.41](#)) Eric Berne'nin kuramında geçen TA ve ego durumları perspektifini ele aldığı Ters Yüz (Inside Out) film analizi çalışmasında karakterin, çocuk egosundan yetişkin egosuna geçişinde karşılaştığı zorluklar, yaşadığı mevcut durumu kabullenememesinden kaynaklanmıştır. Çelikel'in ([2021, s.42](#)) çalışmasına göre Ölü Ozanlar Derneği filminde ergenlik dönemindeki öğrencilerin, aileleri ve öğretmenlerinin baskıcı eğitimlerine rağmen edebiyat öğretmenlerinin olumlu tutumu aracılığıyla öğrenciler kendileri ile ilgili seçimler yapıp özgür bir şekilde yetişkin ego durumlarını kullanabilmişlerdir.

Adams ([2009, s.247](#)) psikolojik danışmanların ego durumlarını temsil etmesi için Winnie the Pooh karakterlerini kullanarak danışanların TA'ya ilişkin kavramları kolaylıkla özümseyebileceğini ve danışanda istenen değişiklikleri yapmaları noktasında ortak bir metafor oluşturabileceklerini belirtmiştir. Masumiyet filminde ebeveynlerin Berne'nin kuramında belirttiği üç benlik durumundan çocuk benlik ve ebeveyn benlik durumları gözlenmiş olup çocuklarla gerçekleştirilen iletişim sırasında görülen benlik durumlarının, çocukların bağlanma stillerini belirlediği sonucuna varılmıştır ([Baloğlu, 2018; s.23](#)).

TRANSAKSİYONEL ANALİZ (TA) TERAPİSİNİN AVANTAJLARI NELERDİR?

- [Eric Berne'nin \(1958, s.735\)](#) yapmış olduğu çalışma sonucunda TA yaklaşımının uygulanmasıyla hasta ilgisinin arttığı, terapötik başarı derecesinin yükseliş gösterdiği ve sonuçların kararlılığının arttığı görülmüştür.
- Temeli çiftlerin danışmanlığı üzerine kurulan TA'nın çatışma çözme becerisi üzerinde çok etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır ([Dani, Backhouse ve Burns, 2004; s.575](#)).
- Pek çok çalışma TA grup psikoterapisinin, grup üyelerinin yaşam kalitesini artırdığını, kişisel gelişimlerine katkı sağladığını ve bireyin özerkliğini olumlu yönde desteklediğini göstermiştir ([Ciucur, 2013; s.576](#)).
- Adzovie, Essuman ve Sampson'un ([2018, s.302](#)) çalışma bulgularına göre TA kuramının, çiftlerin evlilik doyumu düzeylerini artırmada başarılı olduğu sonucuna varılmıştır.
- Terapistler, TA yaklaşımli danışanlarının olumlu sonuçlar elde etmeleri için ebeveyn transaksionlarının kullanımı ve ebeveyn rollerinin tanınması gibi çeşitli kaynaklara erişim sağlama fırsatı yakalamaktadır. Dolayısıyla bu kaynakların pratik etkisini irdelemek için zaman ayırmak danışan ve terapist için yararlı olacaktır ([Anthony, 2018; s.13](#)).
- Araştırma bulguları TA yaklaşımli grupla psikolojik danışmanlığının iletişim becerilerini artırmak ve başkalarını anlamak üzerinde etkili olduğunu göstermiştir ([Mohammadi, Esmaeily ve Nik, 2010; s. 1490](#)).
- TA yaklaşımli grupla psikolojik danışmanlığının ebeveyn-çocuk ilişkileri, olumlu duygulanım rol bozukluğu ve kimlik belirleme üzerinde önemli bir etkisi olmuştur ([Saberinia ve Niknejadi, 2019; s.83](#)).
- Evli öğrenciler üzerinde TA uygulanan bir müdahale, yaşamdaki olaylara yönelik *ruhsal zekâyı (spiritual intelligence)*³ önemli ölçüde iyileştirmiştir ([Zhang ve Wang, 2018; s.105](#)).
- İngiltere'de yürütülen ve travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) ile kliniğe başvuran silahlı kuvvetler gazilerinin görüşmeleri neticesinde danışanların kaygıları üzerinde olumlu değişimin 16 seansta gerçekleştiği bulgusu elde edilmiştir ([Harford, 2013; s.27](#)).
- TA yaklaşımli grup eğitiminin çiftlerde samimiyeti artırmada önemli bir role sahip olduğu ve bu katkının üç ay boyunca sabit kaldığı görülmüştür. Grup üyeleri mesajlarını eşlerine ne şekilde ilettikleri hakkında bilgi sahibi olarak, yapılan transaksionlar ve bunun çiftler üzerindeki etkileri hakkında farkındalık kazanarak daha iyi bir yakınlık elde etmişlerdir ([Nayeri, Lotfi ve Noorani, 2014; s. 1170](#)).
- Hapisteki kadınların benlik saygılarının araştırıldığı araştırma sonucunda TA grup eğitiminin benlik saygısı üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermiştir ([Torkaman vd., 2020; s. 1](#)).
- Takım yöneticileri ile liderlerde duygusal kararlılık ve sosyal cesaret düzeylerini artırmada TA temelli liderlik eğitimi programlarının olumlu bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır ([Ciucur ve Pîrvu, 2012; s.670](#)).

---

³ Ruhsal zekâ, dünyada mevcut olan ve zihin ile ruhun içsel yaşamına dair bir kavramdır. Manevi zekâ, varoluşsal soruları detaylandırarak anlama ve birden fazla bilinç düzeyine ilişkin içgörü kapasitesi anlamına gelmektedir ([Vaughan, 2002; s.19](#)).

- TA danışmanlığına yönelik deneysel çalışmaların sonucunda, spesifik TA grup danışmanlığının ergen öğrencilerin sözel saldırganlıklarını azaltmada etkili olduğu görülmüştür ([Netrawati, Furqon, Yusuf ve Rusmana, 2016; s.169](#)).
- TA yaklaşımli çalışmaların, çocukların akademik etkinliklere yönelik olumlu katılımını artırmak için ve sınıf yönetimi stratejileri oluşturma bağlamında yer alması dikkate değer görülmüştür ([Wills ve Dishion, 2004; s.77](#)).
- Rijn ve Wild ([2016, s.71](#)) İngiltere’de depresyon ve anksiyete ile ilgili yaptıkları çalışma bulgusuna göre, bireysel veya grup terapisiyle uygulanan TA yaklaşımı aracılığıyla depresyon ve anksiyete tedavisinde iyi sonuçlara ulaşılmıştır.
- TA’nın kilo vermeyi başarmak için stratejilerin etkinliğini artırabilecek önemli bir araç olduğu sonucuna ulaşılmıştır ([Chudek, Skrzypulec-Plinta ve Olszanecka-Glinianowicz 2014; s.486](#)).
- Klinik süpervizyonda ortaya çıkabilecek zorluklar dikkate alındığında, süpervizyon alan kişilerin ve süpervizörlerin oluşan kaygıya karşı kendilerini savunmaya çalışmaları doğaldır. TA, bireylerin bu tür problemlerini azaltmak için oynadıkları psikolojik oyunları anlamak adına bir çerçeve sunmuştur ([Muller, Suetani, Cutbush ve Parker, 2019; s.646](#)).
- TA örgütlerde öğrenmeyi sağlamak, bireyin gereksinimleri ve davranışları arasındaki ilişkiyi anlamak adına bir bakış açısı oluşturmuştur. Örgütsel TA, kurum ve kuruluşların, liderlerin ve ekiplerin sorunlarını çözmede etkili olduğu hizmetler sunmuştur ([Poelje ve Graaf, 2021; s.132](#)).
- TA, organizasyonları ve kurum yönetimlerini değerlendirmenin yanı sıra çocuk gelişimine dair değerlendirmede, okullarda psikolojik bozuklukları iyileştirmede yararlıdır ([Forghani ve Abadi, 2016; s.2](#)).
- TA yaklaşımından yararlanmak, öğretmenler için yansıtma oturumları sırasında nitelikli öğretim açısından işlevseldir. TA, gözlemlenen süreçleri tanımlamaya, transaksion ve müdahalelerin faydalarını belirgin kılmaya yardımcı olmuştur ([Schachner, 2016; s.40](#)).
- TA temelli model, depresyonla ilgili konuları tanımlamada ve anlamada yararlıdır ([Wieczorek, 2019; s.91](#)).
- Bebek ve ebeveyn davranışları arasındaki transaksionel ilişkilerin incelendiği çalışma sonucuna göre ebeveyn-bebek etkileşimlerinin işlemsel doğası, bebeklerin anneleriyle kurdukları duygusal alışverişlerin önemli rolünü vurgulamıştır ([Northrup vd., 2019; s.789](#)).
- Annenin otoriter ebeveynliği, çocuğun benlik saygısının TA modeli ile irdelendiği makalede, çocuk ile anne ebeveynliği arasındaki transaksionel ilişkilerin, problem çözme ve sosyal destek arama noktasında etkili sonuçlar verdiği görülmüştür ([Gao, Liu, Bullock, Li ve Chen, 2021; s.7](#)).
- TA modellenli çalışmanın sonucunda talasemili (kalıtım yoluyla geçen ve ağır derecede kansızlık nedeni olan hastalık) ergenin bakımını planlamada hemşireler için etkili bir rehberine ulaşılmıştır ([Shosha ve Al-Kalaldehy, 2019; s.1](#)).

Bu avantajların tamamı ele alındığında, TA yaklaşımının birçok örneklem grubunda; süpervizyon, deneysel çalışmalarda, çeşitli tedavilerde, çocuğun ebeveynleriyle olan iletişim problemlerinde olumlu sonuçlar verdiği bilgisine ulaşılabilir.

TRANSAKSİYONEL ANALİZ (TA) TERAPİSİNİN DEZAVANTAJLARI NELERDİR?

- Eric Berne'nin ego durumlarını fark etme konusundaki ısrarına rağmen, psikanalizde olduğu gibi TA da bilimsel metodolojilerle basitçe doğrulanamaz ([Molesworth, Grigore ve Jenkins, 2017; s.9.](#)).
- Shapiro'ya göre ([1969, s.295](#)) TA, yalın oluşuyla cazip görünse de sosyal ilişki perspektifi bağlamında pekiştirme teorisine⁴ dayanmaktadır. Herhangi bir sosyal ortamda transaksionlar arayan bir birey, en büyük birincil kazanç için emek harcar. Bu, elbette Berne'nin altta yatan determinist (nedenselci) bakış açısını vurgulamakta ve sürprize, üretkenliğe, acil davranışa çok az yer bırakmaktadır.
- TA'nın çok kültürlü uygulamalar açısından etkili yanları olmasına rağmen sınırlı olduğu birçok nokta da mevcuttur. TA'nın mühim kavramları ve terapinin amaçları dikkate alındığında kültürel duyarlığa uygunluğu noktasında eleştiriler yapılabilmektedir ([Zümbül, 2021; s.72](#)).
- TA modeli, Türk kültürü bakımından ele alındığında kültürel özellikler ve yetiştirilme şartlarından hareketle pratikte zorluklarla karşılaşılacağı görülmüştür ([Gültekin ve Voltan-Acar, 2004; s.37](#)).
- Dusay ([1981, s.41](#)) yaptığı çalışma sonucunda Berne'nin içerik analizine olan sıkı bağlılığının çalışmalarının sınırlılığı olduğunu belirtmiştir.
- Psikiyatrist Marco Mazzetti ([2010b, s.194](#)) Eric Berne'nin kültürel duyarlılık hususundaki düşüncesine, kültürün kişisel senaryoları birkaç şekilde sınırlayabileceği ve etkileyebileceği için katılmadığını belirtmiştir.

Pek çok olumlu yönlerine karşın TA yaklaşımının da diğer yaklaşımlar gibi dezavantajlara sahip olduğu söylenebilir. Nedenselci doğası dolayısıyla sürprizlere fazla yer verilmemesi, kültürel duyarlılık noktasında eksikliklerinin olması, bilimsel yöntemlerle kolaylıkla doğrulanamaması bu yaklaşımın dezavantajlarından.

---

⁴ Pekiştirme teorisi, edimsel koşullamanın ilkelerinden yola çıkarak davranışın, sonuçları tarafından başlatılması anlamına gelmektedir. Bir davranışın devamında gelen ve bu davranışın yeniden gerçekleştirilmesi için motivasyonu yükseltmeye destek sağlayan sonuç, pekiştiricidir ([Riggio, 2014; s.194](#)).

KAYNAKLAR

1. Abu Shosha, G. M., & Al-Kalaldehy, M. (2019). The transactional model of stress and coping as guidance for understanding adolescent patients' experience with thalassemia: Case report. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 3(1), 49-54. <https://doi.org/10.1111/jcap.12259>
2. Adams, J. R. (2009). Using Winnie the Pooh characters to illustrate the transactional analysis ego states. *Journal of Creativity in Mental Health*, 4(3), 237-248. <https://doi.org/10.1080/15401380903192721>
3. Adzovie, R. H., Essuman, J. K., & Nyarko-Sampson, E. (2018). Using transactional analysis to improve the marital satisfaction levels of christian couples in accra metropolis Ghana. *The International Journal of Humanities & Social Studies*, 6(11), 295-304.
4. Akbağ, M. (2007). Psikolojik danışma/terapi sürecinde kontrat. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(26), 1-9.
5. Akbağ, M., & Kulaksızoğlu, A. (2018). Coping with stress among university students: An investigation in the context of transactional analysis ego states. *International Journal of Society Researches*, 9(16), 53-78. <https://doi.org/10.26466/opus.476576>
6. Akkoyun, F. (1995). Transaksiyonel analiz ve yetişkin olmak. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 28(1), 1-11. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000343
7. Anne, M., & Boholst, F. A. (2021). Life positions and depression: The role of convictions. *Psychological Reports*, 124(3), 1015-1030. <https://doi.org/10.1177/0033294120928273>
8. Anthony, P. (2018). Managing the therapeutic relationship: Parental roles. *Transactional Analysis Journal*, 48(4), 365-378. <https://doi.org/10.1080/03621537.2018.1505102>
9. Baloğlu, U. (2018). Masumiyet filminde çocuk, televizyon ve bağlanma ilişkisi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(1), 1-30.
10. Berne, E. (1958). Transactional analysis: A new and effective method of group therapy. *American Journal of Psychotherapy*, 12(4), 735-743. <https://doi.org/1958.12.4.735>
11. Berne, E. (1964). *Games people play: The psychology of human relationships*. New York: Grove Press.
12. Berne, E. (1996). Principles of transactional analysis. *Indian Journal of Psychiatry*, 38(3), 154-159. <https://doi.org/10.1080/03621537.2020.1771032>
13. Businessballs (t.y.). *The Psychology of Relationships*. Retrieved from <https://www.businessballs.com/emotional-intelligence/transactional-analysis-eric-berne/>
14. Chudek, J., Skrzypulec-Plinta, V., & Olszanecka-Glinianowicz, M. (2014). Coping with overweight strategies, self-esteem and body-esteem in the context of transactional analysis. *Psychiatria Polska*, 48(3), 477-487.
15. Ciucur, D., & Pirvut, A. F. (2012). The effects of a transactional analysis training programme on team leadership factors in automotive industry. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 33, 667-671. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.01.205>
16. Ciucur, D. (2013). A transactional analysis group psychotherapy programme for improving the qualities and abilities of future psychologists. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 78, 576-580. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.04.354>
17. Corey, G. (2011). *Theory and practice of counseling and psychotherapy*. Boston: Cengage learning.
18. Çelikel, B. (2021). Transaksiyonel analiz yaklaşımı bağlamında bir film analizi: Ölü ozanlar derneği. *Sosyal Sağlık Dergisi*, 1(1), 21-44.
19. Dani, S., Backhouse, C. J., & Burns, N. D. (2004). Application of transactional analysis in supply chain networks: a potential holonic mediating tool. *Journal of Engineering Manufacture*, 218(5), 571-580. <https://doi.org/10.1177/095440540421800510>

20. Douglas, M. (2018). Using transactional analysis to help foster parents develop therapeutic parenting skills. *Transactional Analysis Journal*, 48(4), 335-349. <https://doi.org/10.1080/03621537.2018.1505129>
21. Dusay, J. M. (1981). Eric Berne: Contributions and limitations. *Transactional Analysis Journal*, 11(1), 41-45. <https://doi.org/10.1177/036215378101100109>
22. English, F. (1972). Rackets and real feelings: Part II. *Transactional Analysis Journal*, 2(1), 23-25.
23. Ericberne (n.d.). *Biography of Eric Berne*. Retrieved from https://ericberne.com/eric_berne_biography/
24. Ömür, E. ve EsginA. (2021). Transaksiyonel analiz ego durumları açısından evlilik uyumu/doyumunun incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 11-24. <https://doi.org/10.48066/kusob.878161>
25. Forghani, M., & Abadi, B. (2016). The effect of group therapy with transactional analysis approach on emotional intelligence, executive functions and drug dependency. *Iranian Journal of Psychiatry and Behavioral Sciences*, 10(2), 1-6. <https://doi.org/10.17795/ijpbs-2423>
26. Frazier, T. L. (1971). The application of transactional analysis principles in the classroom of a correctional school. *Transactional Analysis Bulletin*, 1(4), 16-20. <https://doi.org/10.1177/036215377100100405>
27. Gao, D., Liu, J., Bullock, A., Li, D., & Chen, X. (2021). Transactional models linking maternal authoritative parenting, child self-esteem, and approach coping strategies. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 73. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2021.101262>
28. Gujral, H. K., & Kaur, J. (2018). Life script: Determinants and outcomes. *International Journal of Research in Economics and Social Sciences*, 8(3), 738-747.
29. Gültekin, F., ve Acar, N. V. (2004). Transaksiyonel analizin Türk kültürüne uygulanabilirliği: Kültür açısından eleştirel bakış. *Eğitim ve Bilim*, 29(133), 28-38.
30. Hall, T. (2019). Using transactional analysis to understand workplace bullying. *Transactional Analysis Journal*, 49(1), 32-42. <https://doi.org/10.1080/03621537.2019.1544775>
31. Harford, D. (2013). Preliminary evaluation of outcomes of transactional analysis psychotherapy for armed forces veterans presenting with post-traumatic stress disorder. *International Journal of Transactional Analysis Research & Practice*, 4(2), 27-29. <https://doi.org/10.29044/v4i2p27>
32. Harris, T. A. (2004). *I'm OK, you're OK*. New York: Harper Perennial.
33. Heathcote, A. (2010). Eric berne's development of ego state theory: Where did it all begin and who influenced him?. *Transactional Analysis Journal*, 40(3-4), 254-260. <https://doi.org/10.1177/036215371004000310>
34. International Transactional Analysis Association World (n.d.). *What is transactional analysis*. Retrieved from <https://www.itaaworld.org/what-transactional-analysis>
35. Karababa, A. (2016). *Ergenlerde transaksiyonel analiz ego durumları, yaşam pozisyonları ve insani değerler açısından yalnızlık*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
36. Johnsson, R. (2011). *Transactional analysis psychotherapy: Three methods describing a transactional analysis group therapy* (Unpublished Doctoral dissertation,). Lund University, Sweden.
37. Kayalar, A.(2002). Transaksiyonel analizin etkili takım oluşturmada kullanılması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 265-275.
38. Mazzetti, M. (2010a). Transactional analysis: Eric Berne and his legacy. *The Psychotherapist*, (6), 1-25.
39. Mazzetti, M. (2010b). Eric Berne and cultural script. *Transactional Analysis Journal*, 40(3-4), 187-195. <https://doi.org/10.1177/036215371004000303>
40. McKimm, J., & Forrest, K. (2010). Using transactional analysis to improve clinical and educational supervision: The drama and winner's triangles. *Postgraduate Medical Journal*, 86(1015), 261-265. <https://doi.org/10.1136/pgmj.2009.093310>
41. Mohammadi, M., & Nik, A. (2010). The effectiveness of group consultation in the method of transactional analysis over the student's communicative skills. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 1490-1492. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.313>

42. Molesworth, M., Grigore, G. F., & Jenkins, R. (2017). Games people play with brands: An application of transactional analysis to marketplace relationships. *Marketing Theory*, 18(1), 1-26. <https://doi.org/10.1177/1470593117706530>
43. Muller, T., Suetani, S., Cutbush, J., & Parker, S. (2019). Gaming the system: Using transactional analysis to explore dysfunctional processes in clinical supervision. *Australasian Psychiatry*, 27(6), 645-650. <https://doi.org/10.1177/1039856219848830>
44. Nayeri, A., Lotfi, M., & Noorani, M. (2014). The effectiveness of group training of transactional analysis on intimacy in couples. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 1167-1170. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.09.294>
45. Northrup, J. B., Ridley, J., Foley, K., Moses-Kolko, E. L., Keenan, K., & Hipwell, A. E. (2019). A transactional model of infant still-face response and maternal behavior during the first year. *Infancy*, 24(5), 787-806. <https://doi.org/10.1111/infa.12306>
46. Parmar, A., Dashora, P., Baruah, H. & Punadiya, M. (2017). Transactional analysis of early adolescents. *Advanca Research Journal of Science*, 8(2), 299-302. <https://doi.org/10.15740/HAS/ARJSS/8.2/299-302>
47. Piaget, J. (1982). *Yapısalcılık*. (A.Ş. Okyayuz-Yener, Çev.) İstanbul: Dost.
48. Riggio, E.R. (2014). *Endüstri ve Örgüt Psikolojisine Giriş*. (B. Özkara, Çev.) Ankara: Nobel.
49. Rotondo, A. (2020). Rethinking contracts: The heart of eric berne's transactional analysis. *Transactional Analysis Journal*, 50(3), 236-250.
50. Saberinia, S., & Niknejadi, F. (2019). The effectiveness of transactional analysis on parent-child relationship in mothers of children with oppositional defiant disorder. *Avicenna Journal of Neuro Psycho Physiology*, 6(2), 83-90. <https://doi.org/10.32598/ajnpp.4.3.300>
51. Sandle, R. (2019). Hidden in plain sight: Spirituality in transactional analysis. *Transactional Analysis Journal*, 49(2), 102-113. <https://doi.org/10.1080/03621537.2019.1577335>
52. Schachner, S. (2016). Models of transactional analysis in educational management. *Edukacyjna Analiza Transakcyjna*, 5, 39-45. <https://doi.org/10.16926/eat.2016.05.03>
53. Schermerhorn, A. C., & Cummings, E. M. (2008). Transactional family dynamics: A new framework for conceptualizing family influence processes. *Advances in Child Development and Behavior* (36), 187-250. [https://doi.org/10.1016/S0065-2407\(08\)00005-0](https://doi.org/10.1016/S0065-2407(08)00005-0)
54. Sedgwick, J. M. (2020). *Contextual Transactional Analysis: The inseparability of self and world*. London: Routledge.
55. Shapiro, S. B. (1969). Critique of Eric Berne's contributions to subself theory. *Psychological Reports*, 25(1), 283-296. <https://doi.org/10.2466/pr0.1969.25.1.283>
56. Steiner, C. M. (2003). Core concepts of a stroke-centered transactional analysis. *Transactional Analysis Journal*, 33(2), 178-181. <https://doi.org/10.1177/036215370303300209>
57. Stewart, I., & Joines, V. (1987). *TA today: A new introduction to transactional analysis*. Nottingham: Lifespace.
58. Summers, G., & Tudor, K. (2000). Cocreative transactional analysis. *Transactional Analysis Journal*, 30(1), 23-40. <https://doi.org/10.1177/0362153700030001>
59. Solomon, C. (2003). Transactional analysis theory: The basics. *Transactional Analysis Journal*, 33(1), 15-22. <https://doi.org/10.1177/036215370303300103>
60. Strzelczyk, D. (2015). Transactional analysis as a method to test the quality of life of a family. *Pedagogika Rodziny*, 5(1), 27-38. <https://doi.org/10.1515/fampe-2015-0003>
61. Tangolo, A. E., & Massi, A. (2018). A contemporary perspective on transactional analysis group therapy. *Transactional Analysis Journal*, 48(3), 209-223. <https://doi.org/10.1080/03621537.2018.1471288>
62. Thiagarajan, P., & McKimm, J. (2019). Mapping transactional analysis to clinical leadership models. *British Journal of Hospital Medicine*, 80(10), 600-604. <https://doi.org/10.12968/hmed.2019.80.10.600>
63. Torkaman, M., Farokhzadian, J., Miri, S., & Pouraboli, B. (2020). The effect of transactional analysis on the self-esteem of imprisoned women: A clinical trial. *BMC Psychology*, 8(1), 1-7. <https://doi.org/10.1186/s40359-019-0369-x>
64. Tosi, M. (2008). The many faces of the unconscious: A new unconscious for a phenomenological transactional analysis. *Transactional Analysis Journal*, 38(2), 119-127. <https://doi.org/10.1177/036215370803800205>

65. Tosi, M. T., O'Reilly-Knapp, M., Napper, R., English, F., & Stuthridge, J. (2011). Life scripts: Definitions and points of view. *Transactional Analysis Journal*, 41(3), 255-264. <https://doi.org/10.1177/036215371104100307>
66. Transaksiyonel Analiz. (t.y.). *Transaksiyonel analiz nedir*. <https://ta.org.tr/transaksiyonel-analiz-nedir/> adresinden edinilmiştir.
67. Tudor, K. (2010). The state of the ego: Then and now. *Transactional Analysis Journal*, 40(3-4), 261-277. <https://doi.org/10.1177/036215371004000311>
68. Tudor, K., & Summers, G. (2014). *Co-creative transactional analysis: Papers, responses, dialogues and developments*. London: Karnac Books.
69. van Poelje S. & de Graaf, A. (2021). *New Theory and Practice of Transactional Analysis in Organizations: On the Edge*. Oxford: Routledge.
70. van Rijn, B., & Wild, C. (2016). Comparison of transactional analysis group and individual psychotherapy in the treatment of depression and anxiety: Routine outcomes evaluation in community clinics. *Transactional Analysis Journal*, 46(1), 63-74. <https://doi.org/10.1177/0362153715615115>
71. Vaughan, F. (2002). What is spiritual intelligence?. *Journal of Humanistic Psychology*, 42(2), 16-33. <https://doi.org/10.1177/0022167802422003>
72. Vos, J., & van Rijn, B. (2021). The evidence-based conceptual model of transactional analysis: A focused review of the research literature. *Transactional Analysis Journal*, 51(2), 160-201. <https://doi.org/10.1080/03621537.2021.1904364>
73. Wiczorek, Z. (2019). Depression in the light of the transactional analysis theory-social media big data analysis. *Edukacyjna Analiza Transakcyjna*, (8), 91-115. <https://doi.org/10.16926/eat.2019.08.07>
74. Williams, K., & Williams, J. (1980). The assessment of transactional analysis ego states via the adjective checklist. *Journal of Personality Assessment*, 44(2), 120-129. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4402_2
75. Wills, T., & Dishion, T. J. (2004). Temperament and adolescent substance use: A transactional analysis of emerging self-control. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 33(1), 69-81. https://doi.org/10.1207/S15374424JCCP3301_7
76. Yusuf, S., & Rusmana, N. (2016). Solving adolescent verbal aggressions through transactional analysis counseling approach. *Journal of Education and Practice*, 7(18), 169-177.
77. Zhang, K., & Wang, D. (2018). The efficacy of a transactional analysis training program for married university students' spiritual intelligence: A randomized controlled study. *NeuroQuantology*, 16(6), 105-111. <https://doi.org/10.14704/nq.2018.16.6.1315>
78. Zengin, E. (2019). Transaksiyonel analiz ego durumlarının iletişime etkisi bağlamında ters yüz filminin analizi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 30-51.
79. Zernov, V. A., Lobanova, E. V., Likhacheva, E. V., Nikolaeva, L. R., Dymarchuk, D. D., Yesenin, D. S., ... & Rudenko, M. Y. (2019). Cardiometric fingerprints of various human ego states. *Cardiometry*, (15), 38-42. <https://doi.org/10.12710/cardiometry.2019.15.3842>
80. Zübül, S. (2021). Transaksiyonel analiz terapisine kapsamlı bakış: Bir derleme çalışması. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, 5(1), 51-80. <https://doi.org/10.34056/aujef.769576>